



Õiguskantsler

Teie 08.04.2016 nr

Meie 03.05.2016 nr 6-4/160512/1601918

## Sünnitoetuse maksmine Narva linnas

Lugupeetud avaldaja

Oma avalduses palusite hinnata, kas Narva Linnavolikogu 20.02.2014 nr 4 määruse „Sünnitoetuse maksmise kord Narva linnas“ §-d 2 ja 3 on vastuolus seadustega ning rikuvad Teie õigusi. Teie küsimusele vastamiseks analüüsisin nimetatud sätete vastavust sotsiaalhoolekande seadusele ja põhiseadusele.

Erinevalt vajaduspõhistest toetusest on sünnitoetus peretoetus, mille maksmisel ei hinnata toetuse taotleja majanduslikku olukorda. Sünnitoetus on kohaliku omavalitsuse poolt vabatahtlikult loodud toetus, mille maksmise kohustust sotsiaalhoolekande seadus ette ei näe. Iga kohalik omavalitsus on [sotsiaalhoolekande seaduse](#) § 14 lg 2 järgi vaba otsustama, kas üldse sünnitoetust maksta ning mis tingimustel ja korras seda teha, erinevalt riiklikust sünnitoetusest, mille maksmine on [riiklike peretoetuste seaduse](#) § 10 järgi riigi kohustus.

Omavalitsus on oma valikutes vabam, kui tegemist ei ole toetuste või teenustega puudust kannatavatele isikutele ega seesuguse toetuse või teenusega, mida isik saaks omavalitsuselt omavalitsusel lasuva kohustusliku ülesande tõttu nõuda.<sup>1</sup> Siiski on kohalik omavalitsus kohustatud ka vabatahtlike sotsiaaltoetuste maksmisel arvestama põhiseaduslike printsiipidega, kaasa arvatud põhiseaduse §-st 12 tuleneva võrdse kohtlemise põhimõttega.

Antud juhul kohtleb Narva Linnavolikogu määrus erinevalt perekonda, kus ühe lapsevanema ja lapse rahvastikuregistri järgne elukoht on Narvas ning teine lapsevanem elab rahvastikuregistri andmete järgi teises kohalikus omavalitsuses võrreldes perekonnaga, kus mõlemad lapsevanemad ja laps on rahvastikuregistri andmete järgi Narva elanikud. Küsimus on, kas erinevaks kohtlemiseks on mõistlik põhjus ning kas see on lubatav.

Erinevat kohtlemist sünnitoetuse maksmisel on võimalik põhjendada eesmärgiga soodustada üksnes kohalikke elanikke ja eesmärgiga tagada tulumaksu laekumine kohaliku omavalitsuse eelarvesse<sup>2</sup>.

---

<sup>1</sup> Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus asjas [3-4-1-11-10](#), p 62.

<sup>2</sup> Samas, p 56

Kohaliku omavalitsuse olemusest tuleneb, et ta tegutseb üksnes kohalikul tasandil, see tähendab, oma territooriumil või sellega seotult. Kohaliku omavalitsuse võimuvolitused piirduvalt selgelt tema territooriumiga. Teisiti ei saa see olla ka kohaliku omavalitsuse kohustustega – kohalikul omavalitsusel ei ole kohustusi isiku vastu, kellel ei ole seost selle kohaliku omavalitsusega.<sup>3</sup>

Tuleb arvestada, et kohaliku omavalitsuse ja isiku suhe on vastastikune. Kohaliku omavalitsuse võimekus maksta toetuseid ja osutada teenuseid sõltub eelarve võimalustest. Kuna osa kohalikus omavalitsuses sisse kirjutatud inimeste tulumaksust laekub selle kohaliku omavalitsuse eelarvesse, siis sõltub kohaliku omavalitsuse tulubaas otseselt omavalitsuses registreeritud inimestest. Seega saab kohalik omavalitsus määrata enda poolt pakutavate teenuste aadressaadiks neid, kes selle territooriumil elavad ja selle eelarvesse läbi tulumaksu ka panustavad.

Sünnitoetusega toetatakse last ja tema vanemaid ühiselt. Juhul kui üks neist ei ole registri järgi selle kohaliku omavalitsuse elanik, on lapse ja tema vanemate seos selle omavalitsusega nõrgem kui nendel, kes kõik on selle omavalitsuse elanikeks registreeritud.<sup>4</sup>

Sünnitoetuse maksmise kord Narva linnas ei jäta perekondi, kus üks vanematest elab rahvastikuregistri andmete järgi teises kohalikus omavalitsuses sünnitoetusest päris ilma, vaid näeb sellisele perele ette õiguse saada sünnitoetust väiksemas mahus võrreldes peredega, kus mõlemad lapsevanemad ja laps on rahvastikuregistri andmete järgi Narva elanikud.

Eeltoodud põhjustel ei ole Narva Linnavolikogu 20.02.2014 nr 4 määruse „Sünnitoetuse maksmise kord Narva linnas“ §-d 2 ja 3 vastuolus sotsiaalhoolekande seaduse ega võrdse kohtlemise põhimõttega.

Lugupidamisega

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Ülle Madise

Teadmiseks: Narva Linnavalitsus

Vladimir Svet 693 8426  
Vladimir.Svet@oiguskantsler.ee

---

<sup>3</sup> Samas, p 62.

<sup>4</sup> Samas, p 63.